Zájem kapesní.

Nejjednodušší formou exekuce ku dobytí pohledávek peněžných jest případ ten, kde najde orgán výkonný u exekuta hotové peníze. Peníze, totiž, při zabavení shledané, orgán výkonný uschová a je-li tu jen jediný věřitel, tomuto na kvitanci odevzdá. Odnětí peněz orgánem výkonným působí stejně, jako placení dlužníkovo. Je-li však zde více věřitelů, tedy složí se peníze v soudní kanceláři a soudem exekučním rozdělí a sice dle povahy případu buď samostatně aneb spolu s výtěžkem strženým za ostatní věci zabavené. V těchto případech mluví se o zájmu kapesním. Má-li ovšem orgán výkonný pochybnosť o tom, jaká částka připadá exekventovi, aneb o dluhopisech, jež od věřitele při zaplacení zpět třeba žádati, neb o tom, co na dlužních úpisech má odepsati, tedy vyžádej si před vydáním peněz poukazu od soudu exekučního (§ 261 ex. ř.).

Zájem pohledávek.

I. K pohledávkám čítá exekuční řád nejen pohledávky peněžité, nýbrž též pohledávky na vydání nebo plnění věcí hmotných (§§ 294, 325 ex. ř.). Nepatří sem však pohledávky z cenných papírů, jež mají cenu bursovní a jež co do exekuce rovná zákon věcem hmotným movitým, ovšem nařizuje prodej z volné ruky (§ 268 ex. ř.).

II. Zájem pohledávek děje se tím, že soud exekuci povolivší zakáže poddlužníkovi (Drittschuldner), t. j. dlužníkovi exekuta, platiti. Zabavení je tu dokonáno doručením zákazu placení. Doručení v tuzemsku poštou státi se nesmí (§ 294 ex. ř.). Vede-li se exekuce na pohledávky peněžné exekutu proti erár u neb fondu veřejně spravovanému příslušející, doručí se zákaz placení jednak pokladně, u které exekut placení požadovati má, jednak úřadu, jenž plat dotyčný poukazuje. Dokonán je však zájem, doručením zákazu placení úřadu plat poukazujícímu (§ 295 ex. ř.), nikoliv tedy, jak tomu posud bylo, pokladně. Byly tudíž administrativní předpisy dosud platné v tomto směru ex. ř. modifikovány, pokud se týče zrušeny. Na základě čl. XLI. uv. z. k ex. ř. bylo vydáno za příčinou provedení předpisů obsažených v § 295 ex. ř. nařízení všech ministerií ze dne 24. října 1897 č. 250 ř. z. o vedení exekuce na pohledávky proti státu neb fondu veřejně spravovanému. Tímto nařízením, jež nabylo platnosti současně s novými zákony procesními (1. lednem 1898) zrušena byla nařízení ze dne 9. května 1860 č. 125 ř. z. a nař. min. fin. ze dne 7. března 1882 č. 10 věstníku min. fin.

Zvláštnosť při zájmu pohledávek je tudíž ta, že soud exekuci povolující vlastně sám zabavuje. Výjimka nastává při pohledávkách v § 296 ex. ř. uvedených. Zájem pohledávek ze směnek a jiných papírů, jež rubopisem lze převáděti, jakož i pohledávek ze cheků neindossovaných, poukázek kupeckých a listů zavazujících, dále ze vkladních knížek bankovních, spořitelních a záložen ských děje se totiž tím způsobem, že orgán výkonný z rozkazu soudu exekučního papíry ty, sepsav protokol zájemní k sobě vezme a k soudu neb v kanceláři soudní složí (§ 296 ex. ř.).

Zde záleží zájem v sepsání a popsání papírů. Tento způsob žádá povaha zmíněných papírů, vždyť papír je tu nositelem pohledávky a bez papíru by nebylo možno pohledávku vykonati. Soud, u kterého jsou papíry v § 296 ex. ř. uvedené uschovány, předsevezme všechny úkony k zachování práv v těchto papírech vtělených potřebné (zejména presentace, protesty, notifikace) (§ 297 ex. ř.); byly-li papíry tyto již pro jiného

věřitele zajmuty, vykoná se zájem pro pozdější věřitele poznámkou v protokole zájemním, podobně jak tomu jest při zájmu hmotných věcí movitých (§ 296 ex. ř. poukazující na § 257 ex. ř.).

III. Právo zástavní vzniká tedy k pohledávkám:

1. Doručením zákazu placení poddlužníkovi;

2. Zájemným popsáním nebo poznámkou v zájemním protokole, pokud jde o papíry v § 296 ex. ř. vytčené. Právo zástavní k pohledávkám vzniká však i jiným způsobem, totiž vkladem knihovním. Vede-li se totiž exekuce na pohledávky knihovně zjištěné, třeba k jich zájmu vkladu práva zástavního do knihy veřejné. Vázne-li však již smluvené právo podzástavní (subpignus conventionale) na knihovně zjištěné pohledávce exekutově ve prospěch pohledávky vykonatelné, stačí k zájmu: knihovní poznámka vykonatelnosti. Zároveň s nařízením knihovního zápisu, zakáže se poddlužníkovi platiti (§ 320 ex. ř.).

IV. Účinky zástavního práva ku pohledávkám nabytého jsou:

1. obmezení disposice exekuta zabavenou pohledávkou;

2. povinnosť uložená exekutovi § 301 ex. ř. Exekuční soud nařídí totiž k návrhu exekventa poddlužníkovi, by se ve 14 dnech vyjádřil o jistých okolnostech v § 301 uvedených a pro posouzení bonity Zabavené pohledávky důležitých (zejména nezná-li pohledávku, zda, pokud se týče na jakém plnění vzájemném je závislou povinnosť placení a t. d.). Návrh takový může ostatně exekvent učiniti již v žádosti za povolení zabavení. Stalo-li se tak, nařídí se soudem exekuci povolujícím současně se zákazem placení poddlužníkovi, by se o pohledávce ve smyslu § 301 vyjádřil. V takovém případě sečká se však s rozhodnutím o návrhu na přikázání pohledávky (neboť i tento návrh může již v návrhu exekučním býti obsažen [§ 303 srv. 264 odst. 2. ex. ř.]) až do vypršení zmíněné 14denní lhůty (§ 303 ex. ř.). Na konec doložiti sluší, že předpis § 301 ex. ř. neplatí, jde-li o pohledávky, jež příslušejí exekutovi proti erára nebo fondům veřejně spravovaným (§ 302 ex. ř.).

Zájem soukromý.

I. Pojem.

V nejširším slova smyslu značí slovo zájem soukromý jistý svémocný akt, jistý akt libovůle a zakázané svépomoci k tomu cíli provedený, by pro domnělý nárok zjednána byla náležitá jistota bez intervence soudní a úřední svémocným uchopením se cizích předmětů. Řád právní nemůže trpěti svémocnost; již právo římské zapovídalo přísně zájem soukromý; takovéto zakázané svépomoci dopouštěl se jmenovitě věřitel, jenž odňal dlužníkovi dlužný předmět k uspokojení svému nebo svémocně dohnal dlužníka svého k tomu, aby mu plnil; za trest pozbyl dle tak zv. decretum divi Marci (jež asi vydáno bylo v použití legis Juliae de vi privata — § 10) své pohledávky a musil opět vydati to, co si přisvojil nebo čeho nabyl.

II. Právo soukromé.

Právo rakouské připouští jen výjimečně a za určitých obmezení zájem soukromý; tak stanoví § 1321 o. o. z. na ochranu držitele za účelem vlastní ochrany a k odvrácení značnější škody dle obdoby § 344 o. z. z., že ten, kdo na pozemku svém přistihne cizí dobytek, není již proto oprávněn zabíti jej; může jej vhodným násilím zahnati, nebo utrpěl-li